

שש א ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבקהילת "מקור חיים" יע"א
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

להצלחת דן בן חנה וזוג' עכב"ב - לבריאות שמירה עליונה והרמת קן המזל וכט"ס לעד אכי"ר

גליון מס' 422

ערש"ק פרשת "בהעלותך", זו' בסיון תשע"ד

זן ובפרנס

וזזי בהם!

בפרשתנו אנו קוראים אף עם ישראל הוסיפו להתלונן במדבר, והפעם רוצים הם בשר. "ויבנו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשר". למשה רבינו הגיעו מים עד נפש, כמה אפשר להתלונן עד מתי יראו את ניסי השם ונפלאותיו ועוד יבכו? משה רבינו פונה אל השם יתברך ואומר: "לא אוכל אנוכי לבדי לשאת את כל העם הזה כי כבד ממני". הקב"ה אומר למשה רבינו שיוכל לעשות ומבטיחו כי יתן לעם בשר עד שיצא מאפס וימאסו בו. לשאלת משה רבינו כיצד יתן להמונים כה רבים בשר בשפע במדבר הצחיח (וכמובן ששאלת משה רבינו הייתה הרבה יותר עמוקה ורוחנית) עונה הקב"ה ואומר: "היד ה' תקצר?". הרבה דרכים ושליחים לה' יתברך. שלח להם ה' יתברך את השליו בדרך ניסית וקיים את דברו במושלם. אדם שמאמין שהקב"ה זן את כל העולם כולו וממנו יתברך נשפעים החיים והשפע, זוכה לראות נפלאות. ומסופר על אור שבעת הימים רבינו הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, שנסע פעם עם אחד מתלמידיו למקום שלא היה בנמצא מים בכלל. אחר זמן מה התלמיד צמא למים וסכנה נשקפה לחייו. הוא פנה לרבו הקדוש וביקש מים. אמר לו הבעש"ט הקדוש: "ההיך מאמין שברגע שברא הקב"ה את עולמו, ראה בצרתך והכין לך מים לשותו?". התלמיד לא השיב לאלתר אלא התישב דעתו ואחר אמר: "אני מאמין באמונה שלמה". השיבו הבעש"ט הקדוש שימתין קמעא. המשיכו בדרכם וראו ערל אחד נושא שני כדי מים גדולים על כתיפו. נתנו לו פרוטה ונתן לתלמיד לשותו. שאל הבעש"ט הקדוש את אותו ערל תמהוני למעשיו המוזרים, שלוקח על שיכמו כדי מים במקום שלא מצוי איש. אותו ערל סיפר שאדונו השתגע ושלח אותו למעיין רחוק לראשונה להביא מים, ואין הוא יודע מדוע ציזה אדונו כן. ובפרט שהמעיין רחוק יב' קילומטר ממקום מושב אדונו. עתה פנה הבעש"ט הקדוש לתלמידו ואמר: "ראה השגחתו יתברך שמו, שברא בשבילך שר שישתגע להמציא לך מים, וכל זה צפה מבריות העולם". נתחזק באמונה ונראה נפלאות!

נתאר לעצמנו משפחה שנסעה לאכסניה בצפון הארץ כדי לפוש ולאגור כוחות להמשך עבודתם עבודת הקודש. והנה יום לאחר הגיעם ולאחר שינת לילה טרופה, מתבקשים הם לפנות את חדריהם. לשאלתם מדוע ולמה, נענים שהרשות המקומית גילתה נגדי מסוכן באותו איזור, מתנצלים הם אך את הפקודה הברורה אין לשנות. מתארגנים הם במהירות וחישי נוסעים לבית הארחה אחר. לאחר מנוחת צהרים קצרה, והלילה שחלף, במהרה בשינה עמוקה (והסיבה לכך ברורה) קמים הם לבוקרו של יום חדש. השמש זורחת ושמתח הלב גואה, עתה הגיעו אל המנוחה ואל הנחלה. והנה לא חולפת אלא יממה, ושריפה פורצת באחד החדרים, עתה הם לא נצרכים כבר להסברים, תרים הם אחר המקום השלישי... אחים יקרים, אין ברצוננו להלאותכם בפרטים נוספים ובמקומות מנוחה שונים שעוד הספיקו לבקר באותם ימים... אם אך נרצה לתאר את אשר יצא מפייהם באותם הימים ולאחריהם, מסתבר שבפייהם יהיו טענות מלאות כרימון, ותביעות פיצויים ענקים מתכוננים הם להפנות... וכו' וכו'! עתה ברצוננו רק להפנות לרגע קט את תשומת ליבנו לקטע קטן המופיע בפרשתנו המסתכם במספר מילים: "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יחנו". עם ישראל היה במדבר, מקום נחש, פתן ועקרב, לא יום ולא יומיים, לא שנה ולא שנתיים אלא ארבעים שנה! פעמים שלאחר לילה אחד בלבד כבר קיבלו בקשה לצאת לדרך, ככתוב "ויש אשר יהיה הענן מערב עד בוקר וכעלה הענן בבוקר ונסעו..." ולאן? לא ידוע, וכמה זמן יהיה שם, אמת גם זה לא ידוע! ועם ישראל באמונה תמימה - "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו!". ברור להם שנמצאים הם בידיים טובות, המלך הטוב והמטיב לכל, אין שאלות ואין טרוניות, וכדברי רבינו הראש ב"אורחות חיים": "רצה באשר ירצה הנצרך, שמח בחלקך אם מעט ואם הרבה, והתחנן לפני תמיד להטות לבבך לעבודתו!". והרב אליעזר טאובר בסיפרו הנפלא "הבית היהודי" כתב, שלעת זיקנותו של אביו שהיה תלמיד חכם ורב פעלים לתורה ולתעודה, הנה חלה והיה מרותק לכיסא גלגלים, וחשב במה וכיצד יוכל לעודד את רוחו הנשברה, ובא לפניו ושאלו איזו מצוה לדעתו היא החשובה ביותר בתורתנו הקדושה, וענה אביו: "כמדומה וחי בהם, שהרי כל המצוות נדחות מפניה" (מלבד ג' החמורות ששורשם במצוות וחי בהם על פי המהר"ל, כיון שעבירה עליהם, זהו ניתוק מהחיים ע"ש). אמר וענה בנו: אם כן אבא, הקב"ה זיכה אותך לקיים מצוה זו לשם שמיים ללא נגיעות, כיון שבמהלך החיים, אדם חי כדי ללמד וכדי לעשות חסד, אך לחיות כיון שזהו נטו רצון ה', רק עכשיו במצבו הלכאורה עגום הוא זוכה לכך בהידור! ענה אביו ואמר: "טוב אמרת", וחזר על דבריו כמה וכמה פעמים! וכתב שם שכך דורנו מתאפיין בבחינה זאת שנראה שרצון ה' יתברך בדור בו התהפכות כל כך רבות, ההצלחות וההשגות אינם מן המובחרים אם נשווה את דורנו לדורות הקודמים הפערים ממש "מפוארים", אולם זוכים אנו בכך לחיות ובכך לקיים את רצונו יתברך ולקיים בהידור "וחי בהם" בידוענו שכולנו ללא יוצא מן הכלל תלויים בתלות גמורה באבא הרחמן שידו פתוחה! נזכה לקיים את התורה הקדושה ומצוותיה עם כל הקשיים, ההסתרות והמניעות, ולבטל רצוננו מפני רצונו, ולזכות לכל הברכות והישועות!!!

זמני כניסת שבת וציאת השבת

אבות - פרק ו'

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
20:57	20:27	19:22	ת"א
20:59	20:25	18:07	י"ד
21:00	20:29	19:16	ח'פ"ה
20:57	20:25	19:23	ב"ש

הפסרת השבוע: "רני ושמחי"

מטעמים לשבת

אהרון הכהן עשה עצמו כמנורה עצמה - "ויעש כן אהרון" - כשם שהמנורה אינה מרגישה כלל אם גבוהה היא או נמוכה, כך גם הוא לא נתפעל כלל מעלייתו למדרגות יותר רמות - "שלא שינה".

(מעינה של תורה)

"שטו העם ולקטו" (יא,זז)

הרב "שפתי כהן" זצ"ל הביא דברי הזוהר הקדוש, כי "שטו" אותיות "ושט", וגם לשון שטות. וביאר, כי יש בגרון קנה לדיבור וגם ושט למאכל, והחכם עיניו בראשו, לדעת שבעניין הושט שווים האדם והבהמה, כי שניהם אוכלים למזונם. ומותר האדם מן הבהמה בדיבורו, אם ינצלו לתפילה והלל לבוראו, וללימוד תורתו. והמן היה מזון רוחני, שעזר בלימוד התורה ובהשגות הרוחניות, כמו שאמרו במכילתא: "לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן". ואילו הערב רב מאסו בתכונתו הרוחנית של המן שסייעה לדיבור ולקנה, ובחרו בגיוון המאכל ובוושט. ובכך גילו שטותם, שכבהמות נדמו, שכל מעינים באיבוסם!

(מעיני השבוע)

בעל "חוכמה ומוסר" - שהקדוש ברוך הוא רצה לגלות בפירוש כמה שכרן של מצוות עד שאהרון קדוש ה' אשר כל ימיו עמל בתורה ובמצוות ובמידות, עד שנעשה בריה חדשה, עם כל זאת לא תעלה בדעתך שלקדוש ה' כמוהו אין לו שבח וגדולה במה שלא שינה בדבר שאין בו חיסרון כיס, לכן כתוב עליו מקרא מלא: "ויעש כן אהרון אל מול פני המנורה העלה נרותיה", לפרסם כי זה שבח וגדולה לפני אהרון גם כן, במה שלא שינה בדבר שאין בו חיסרון כיס. ומוזה נבין כמה יגדל שכרו הרבה מאוד בדבר שיש בו חיסרון כיס, ומכל שכן בדבר שיש בו עמל והרבה עמל עד לשנות טבעו מכל וכל כאהרון קדוש ה', וחשובו דבר זה הולך עד אין תכלית, כפי שאמרו רבותינו ז"ל (אבות דרבי נתן ג,ו): "טוב לו לאדם דבר אחד בצער ממאה בריחו".

(תורת הפרשה)

"ויעש כן אהרון" (ז,זז)

להגיד שלא שינה (רש"י). כתב "שפתי קודש": טבעו של אדם הוא שכשהוא עולה למדרגה רמה, הריחו בא לכלל התפעלות עצמית. ואילו

"בהעלותך את הנרות" (ז,ב)

נפלא רעיונו של הגאון רבי דוד נחמייאש זצ"ל בספרו "מחנה דן": הנרות הם הבזיכים, בהם שמן החוכמה ואור התורה. אך למי רומזת מנורת הזהב עצמה? הבזיכים רומזים לתלמוד התורה של הגברים, ואילו מנורת הזהב רומזת לעקרת הבית, לנשים הנושאות במשא הבית ובחינוך הצאצאים לתורה ולמצוות. ושלוש מצוותיהן העיקריות נרמזו בתיבת "המנורה", לאמור: "הדלקה", היא מצות הדלקת נרות שבת וחג. "מצות נידה", היא טהרת המשפחה, "ראשית העיסה" היא מצות הפרשת חלה. ואמרה תורה: "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", שהאישה נוטלת חלק שווה בשווה עם לימוד התורה של הבעל, וכל שיעור תורה שלו, והתעלותו בתורה, מאירה לבית ומשפיעה גם על האישה, בהשפעה הדדית של הנרות והמנורה!

(מעיני השבוע)

"ויעש כן אהרון" (ז,זז)

להגיד שבחו של אהרון שלא שינה (רש"י). כתב בספר "חוכמת המצפון": הענין הוא - אומר

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

כשחלה רבינו, ומצבו החמיר, חשב מקושרו, מזכה הרבים **הגאון רבי יוסף מוגרבי שליט"א**, (מור"ד עט"ר שליט"א), מה יוכל לעשות לצבור זכויות להחלמתו. הגה רעיון: לכנס חמישים איש שלא שמרו שבת מעודם, ולעשות עימם את השבת כהילכתה מתוך שמירת הלכותיה ורוממות הרוח. הגיע לספר על היוזמה, ושאל היאור רבינו לקבלם במוצאי השבת לברכה. והתשובה היתה: "אתה הרי יודע, בשביל זה אני כאן!". השבת עברה ברוממות הרוח ובמוצאי השבת התקשר. הודיעוהו כי ברוב חולשתו לא יצא רבינו לתפילות ולעריכת שולחנו. לא נראה שיוכל לקבל את המשתתפים, אבל ישאלו... כעבור רגע קל חזרו: "הרבי אמר שהמשתתפים בשבת זו חרגו מהרגלם והתעלו מעל טבעם, ואף הוא חייב לעשות עבורם מעל לכוחותיו. שיבואו...". כשהגיעו ונוכחו בחולשתו הרבה, היכה אותם ליבם איך הטריחוהו כך. לא היה בכוחו להושיט ידו לכל אחד! בשארית כוחותיו נשא באוזניהם משפטים ספורים. פתח ואמר: "הביאני המלך חדריו, נגילה ונשמחה בך - קשה עליו הדיבור, אבל תדעו - השבת היא מתנה יקרה מבית גני המלך (שבת י"ב,ב), זכיתם השבת להיכנס לבית גני המלך - המתנה היקרה ברשותכם, תמשיכו להחזיק בה!"... התרגשו כל כך, והחליטו כולם להמשיך בשמירת השבת על כל פרטיה ודקדוקיה!

(הגדה של פסח - יגל יעקב)

והייתם לי סגולה

אבידה - סגולה למציאת אבידה, יקרא את הסיפור על רבי צבי הירש לייב זצ"ל: רבי צבי הירש לייב קיבל שעון זהב יקר במתנה ליום נישואיו. לימים אבד השעון, וכל מאמציו למוצאו עלו בתוהו. נשא הצדיק רבי צבי הירש לייב עיניו לשמיים ואמר: "ריבוננו של עולם, הרי סדנא דארעא חד הוא, כלומר, כדור הארץ כולו נחשב כגוש אחד לפניך, ואתה מלכו של עולם, מלוא כל הארץ כבודך. אם כן אין לך נפקא מינה היכן מונח השעון שאבד לי, כי הכל ברשותך! אז יהיה רצון מלפניך, שכאילו השעון נאבד במקום זה ואמצאהו עתה". ככלותו את דבריו, התכופף הצדיק והושיט את ידו לקרקע, מצא והרים את השעון. אמר רבי צבי הירש לייב לחסידיו: "מבטיח אני שכל מי שאיבד דבר מה, ודוקא שנאבד ועדיין לא נגנב, אזי אם יספר את המעשה או ישמעהו מאחר, מיד ימצא את אבידתו". (נוסח התפילה שאחריו):

"יהי רצון מלפניך, הקדוש ברוך הוא, שבזכות רבי צבי הירש לייב זצ"ל, אמצא את אבדתי.

יהיו לרצון אמרי פי והגיון ליבי לפניך, ה' צורי וגואלי". (הגר"מ מזוז).

(סגולות רבותינו)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

הינחור הבנים

לפתח שיזוה עם הילד

בבוקר בהיר אחד, ילד מתחפר במיטתו ואינו רוצה ללכת ל"חדר". ההורים, כ"מבינים" של ממש, נוטים להניח שעצלות או רפיון עומדים מאחורי הנסיון הנואל להישאר בבית. ההורה, שפיקחות "יתירה" מסתתרת בקודקודו, חפץ שאף בנו ידע איזה אב חכם יש לו, והוא משער גם בקול, ש"בטח יש איזה מבחן חשוב שהילד לא התכונן לקראתו כראוי". מתוך הבנה זו, הוא עושה את המתבקש מעימו ומכריח את הילד לקום להתלבש וללכת ל"חדר". הוא אף מלווה את הילד בחיבה מופגנת לטנדר ומסביר לו בדרך, עד כמה הוא שמח שהוא יודע להתגבר על עצמו וללכת ללימודים, למרות הקשיים והיצר הרע וכו'. אבל האמת עלולה להיות שונה לגמרי. בהחלט יתכן, שהילד מאוד רוצה ללכת ל"חדר". אם יש מבחן באותו יום, אפשר וזהו מבחן שהילד התכונן לקראתו כה הרבה, והוא מאוד היה רוצה להשתתף בו ולשפר את ציוניו, בתעודת סוף השנה... אולי אפילו יש באותו יום איזו פעילות חברתית, שגם ילדים הנוהגים להתחלות, משאירים ביום זה את "מחלתם" על המיטה הריקה. מדוע אם כן ניסה הילד להתחמק מללכת לחדר? מה שיצר את המחסום הרגשי שהניא את הילד מן ההליכה ל"חדר", עלול להתגלות בדמותו של חבר שמציק לו ומתעלל בו בצורה אכזרית, או בצורתם של קבוצת ילדים מן הכיתה המקבילה שבחור בו כ"קורבן" נוח לרדיפות והצקות, מן הסוג שרק ילדים יודעים להמציא... אבל מהיכן נעלה על העקבות הללו, המצדיקים את תחושת הפחד של הילד, באם לא ביררנו עימו את הגורמים לתחושת החרדה הכה מוחשית מן ההליכה ל"חדר" - מאחר ולא יצרנו עימו קשר של אימון? גם הורים מצליחים ומנוסים, עלולים להתקל בצהרי אחד הימים, בילדם הקטן המתמרמר בקולניות מופגנת, ש"אף אחד בבית הזה לא אוהב אותי! כולם שונאים אותי ומבקשים את רעתי!"... אפשר כמובן להתגלגל מצחוק מול טיעוני התמרמרות מסוג זה, ולהראות לכולם עד כמה טיפשי מגוחך להציג מסכנות כזו. אבל, מה לעשות ובצחוק מגוחך אי אפשר להחכים ילדים טפשים. ובכלל, הרם מתגובה כזו יסיק הילד שאנו כן אוהבים אותו! אם במקום זאת, נפתח שיחה ישירה עם הילד ונשאל אותו - מתוך הפגנת איכפתיות אמיתית - מה מביא אותך לחשוב כך, או איך אמורים בני הבית לנהוג כלפיו כדי לשנות את תחושתו המתסכלת? הרי סביר להניח, שהוא יתן לנו קצה חוט, שבאמצעותו נוכל לנסות לתקן את הלך מחשבתו המוטעה, או לתקן טעות שלנו (הרי יתכן שיש לילד איזושהי טענה מוצדקת). ומה שחשוב יותר - גם אם לא נגיע בשיחתנו עד לשלב שבו נצליח להעלים את אותה תחושה, לפחות נגלה את חיבתנו ואהבתנו, כשננסה להבינו ונשתתף במילים מפורשות בכאבו. כשאזונו ישמעו, שאנו מבינים עד כמה יכולה תחושה כזו להכאיב ולהציק, הוא לפחות ירגיש שיש מי שמוכן להקשיב לו ומנסה להבינו. אמא ברוכת ילדים ונסיון, נתקלה בתופעה כזו, כשילדה הקטן טען לעומתה שלא אוהבים אותו בבית. כששאלה אותו מדוע הוא סבור שכן הם פני הדברים, ענה לה הילד בתמימות, שאם היו אוהבים אותו, היו מרשים לו לקחת כמה סוכריות שהוא רוצה ולא היו קוצבים לו מידה - בדיוק כשם שההורים אינם מוגבלים והם יכולים ליטול להם כמה שהם רוצים... היתה זו הזדמנות מצוינת להסביר לו את ההבדל בין ילדים למבוגרים, שכבר עמדו על דעתם ולמדו ליטול אחריות למעשיהם. המבוגרים, לעומת הילדים יודעים להציב לעצמם גבולות, והם אף יכולים לעמוד מול פיתויים. זו בדיוק הסיבה שניתן יותר לסמוך עליהם שלא יסחפו יתר על המידה. יתכן שהילד לא בדיוק הבין מה שאמא הסבירה לו, ואולי הוא לא השתכנע באותו רגע נתון לקבל את ההבדל שבין המבוגרים לילדים. אך באותה מידה, הוא כן ראה שהאם לא מתעלמת מתחושותיו ומנסה להסביר לו היכן הוא טועה. וזו הנקודה החשובה ביותר: הילד לא הרגיש שהאם מתעלמת או מתייחסת בזלזול מופגן לטענותיו. הדיבור והשיחה עם הילד תורמת להורים חיוק בקשר עם ילדיהם, ולילדים ידיעה שלאבא ואמא איכפת ממני! הוא גם לומד להבדיל בין זכויותיו לזכויות הוריו, והטובה מרובה. הבעיה היא: חוסר הסבלנות, ואם נתאזר בסבלנות ונעשה זאת, ניטיב לילדינו וטובה אחריתנו מראשיתנו.

שלום בית

מבוזן הזויים

המבחן האמיתי של אדם, הוא דוקא במקום הקושי, בשעה קשה. יהודי מקים בית, לא כדי לקבל אלא כדי לתת ולתת, ובצורה הקשה ביותר - לאותה אישה שאני מחויב כלפיה (לאותה אישה, לאותו בעל, היינו הך), וכיון שאני חי חובה זו יום יום, לא קל. כי חד פעמי זה לא סוף העולם, הבעיה עם היום יום, ו"יום יום" בנוסף למחויבות זו משימה קשה ביותר. בהפטרה של יום הכיפורים אמר הנביא "הכזה יהיה צום אבחרהו יום ענות אדם את נפשו הלכוף כאגמון ראשו ושק ואפר יציע הלזה צום תקרא יום רצון לה' " (ישעיה נ"ח) הנביא מודיע לעם ישראל, שלא יעלה על הדעת שכאשר הקב"ה מחייב לצום, כוונתו שתהיה מסכן ומכופף כאגמון. תכלית הצום שונה לחלוטין: שאדם יתרומם. יעשה חשבון הנפש ויתקן את מעשיו, והנביא מונה שם שמונה דברים: א. פתח חרצובות רשע. ב. התר אגודות מוטה. ג. ושלח רצוצים חופשיים. ד. וכל מוטה תנקהו. ה. הלא פרוס לרעב לחמך. ו. ועניים מרודים תביא בית. ז. כי תראה ערום וכיסיתו. והדרגה הגבוהה ביותר הנימנת שם היא "ומבשרך לא תתעלם!" (=חסד בתוך הבית). ומדוע היא נימנת כהדרגה האחרונה, כי אדם יכול להיות טוב ונחמד שבעולם - בחוץ, ובבית ממש קשה לו, כפי שאמרנו, בבית זו מחויבות! והזוכה להשתפר בכל הנושאים שהנביא מנה שם, ובכללם מה שהזכר "ומבשרך לא תתעלם", הובטח לו "אז יבקע כשחר אורך וארוכתך מהרה תצמח וכו', אז תקרא וה' יענה תשוע ויאמר הנני", איזו הבטחה!!! מדוע הבטחה גדולה כל כך? כי החסד בתוך הבית הוא הקשה מכל החסדים. דוגמא נוספת: אברך בעל תשובה סיפר על אחות חילונית שהקימה בית ומשפחה ללא קידושין, נישואין וכתובה, רחמנא ליצן. הם התגוררו תקופה ארוכה של עשר שנים בצורה יפיפיה. ביום בהיר אחד החליטו להתחתן רשמית, והתחתנו. חלפו שבעה חודשים ו... היה שם גט. הוא שאל, תמה: "איך זה קרה, לא מסוגל להבין. מהכרות אישית, ידוע לי כי הם חיו טוב, עד שנשאו כדן תורתנו הקדושה". אמרתי לו: "כל כך פשוט. עשר שנים, הם לא היו חייבים אחד לשני מאום. כל עוד שאינני חייב, אין לי בעיה להעניק, קל ונעים, אך מהרגע שסגרנו את עצמנו בטבעת קידושין, כאילו נכנסנו לבית כלא, כאן מתחיל הקושי ו... תוך שבעה חודשים גט. "ומבשרך לא תתעלם, אז תקרא וה' יענה", לא פשוט, הא? אם רצוננו לחיות שבעים שנה ביחד, אנו זקוקים לכוז אהבה שאחרי עשרים שנה אני אוהב יותר מאשר אחרי שנה. ובכוח המעשים בצירוף תפילות, נזכה לחיים טובים ומאושרים לאורך ימים דשנים ורעננים.

אמרי ספר

- * הרה"ק רבי יוסף זבארה אומר: בשלושה דברים יודע הכסיל: במהירות המענה, רוח ההבטה, והאמונה בכל דבר.
- * הרה"ק רבי שלמה אבן גבירול אומר: הכסילים - התפארותם בממון, וגנותם - החוכמה.
- * הרה"ק רבי יצחק אברנאל אומר: כל עת שאדם מבקש חוכמה - הוא משכיל, אך כשחושב שהשכיל - כבר סכל.
- * בעלי המוסר אמורים: החכם יודע שחוכמתו מוגבלת, והכסיל חושב שיודע הכל.

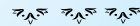
(פגמים נבחרים)

למעוניינים שהעלון ישלח להם בדואר האלקטרוני, נא להשאיר הודעה: yeasa.beracha@gmail.com

למעוניינים כתובתנו החדשה באינטרנט: www.tiferetbanim.co.il

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

בעיר אחת חי לו חייט ששימעו יצא למרחוק בזכות אומנותו הנפלאה. אצילים ורוזנים היו מבאי ביתו והזמינו אצלו מחלצות והלה מעולם לא איכזב איש. פעם אחת הוציא מתחת ידיו אדרות ובגדים יפים להפליא. כך נתפרסם עד שהגיע שימעו אל ארמון המלך. קרא המלך לחייט ואמר לו כי מעתה יהיה הוא חייט החצר ויתפור את כל בגדיהם של אנשי הארמון, ואף הזמין להתגורר במגורי משרתי הארמון, וכל צרכיו וצרכי בני ביתו ישולמו מקופת המלך, ובנוסף משכורת נדיבה שיקבל מהמלך מדי חודש בחודשו. לימים חלה החייט ולקה בעיניו ושוב לא יכול היה לתפור. דרש האיש בטובי הרופאים, והללו רקחו לו מרקחות שונות ומצבו הוטב טיפין טיפין, אולם רופאים אלה כילו את כל כספו של החייט והוא נותר בחוסר כל. והנה כאשר נזקק לתרופות נוספות, ובכיסו לא נותר דבר, הציעה אשתו כי ימכור את מכונת התפירה שלו ובכסף יקנה תרופות. לא ולא - נזעק האיש - אומנם כעת איני תופר, אולם המלך נוטה לי חסד ומגלה הבנה למצבי, כי יודע הוא שאשוב לעבודתי כהרגלי כעבור זמן לא רב, אך אם אמכור את מכונת התפירה, סימן הוא כי אינני חייט עוד... ואני אנא אני בא?... כן הוא הנמשל, אומנם במצבנו אין אנו יכולים לעבוד את ה' כבדורות הראשונים, אולם מאמינים אנו בה' בכל ליבנו ומאודנו כי שם ה' נקרא עלינו!

בכפר קטן התגורר עני אחד מטופל במשפחה גדולה וביתו ריקם. הצטער העני צער רב לראות כיצד עוללו שואלים לחם ואין בבית מאומה. ישב בדעתו והחליט כי יסע לעיר הגדולה, שם ישכיר עצמו לעבודה כל שהיא, וכך ישתכר מעט כסף לכלכלת בני ביתו. אמר ועשה. נסע העני לעיר הסמוכה והשכיר עצמו כמשרת בבית אחד מעשירי העיר. עבד המשרת באמונה, ואדונו גמל לו על נאמנותו ביד נדיבה. כעבור כמה שנים, כאשר הצטבר בידו סכום כסף נאה, החליט כי הגיע הזמן לילך ולשוב אל ביתו. בהיותו בדרך, התנפלו עליו קבוצת שודדים, ובכוח הזרוע נטלו ממנו את כל כספו שאגר בעמל כה רב... בדלית ברירה נסב האיש על עקבותיו ושב והשכיר עצמו בבית העשיר. עשיר זה, שהיה בעל לב רחום, שמע את סיפורו העצוב של משרתו הנאמן ורחמיו נכמרו על האיש, משום כך מיהר והבטיח: נא עבוד עימי, ולאחר זמן כאשר תבקש לשוב אל ביתך, אשלם לך את שכרך, אלא שאני ערב אישית כי כספך יגיע בשלום. לכן אם יארע חלילה, וגם בפעם הזאת ישדדו את כספך, אל תהסס אלא תשוב אלי, ואני אשלם לך בשנית! הודה העני למיטיבו מקרב לב והתפעל ממידת טובו. כן הוא הנמשל - אמר המגיד מדובנא זצ"ל - הקדוש ברוך הוא הבטיח לאבותינו כי זרעם יהיה כעפר הארץ וכחול הים. וזה שאומר הכתוב: "ויעמידה ליעקב לחוק, לישראל ברית עולם". הקדוש ברוך הוא הבטיח כי גם אם הדורות הבאים לא יהיו ראויים כלל למימוש ההבטחה, אף על פי כן הוא יקיים את הבטחתו!

(משל למה הדבר דומה)

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ צריך לזהר באיסור ריבית וכמה לאוין נאמרו בו, ואפילו הלווה הנותן את הריבית והערב והעדים עוברים, וכל המלווה בריבית נכסיו מתמוטטים וכאילו כפר ביציאת מצרים ובאלוקי ישראל ואינו חי בתחיית המתים.
- ✓ טעם שהחמירה התורה מאוד באיסור ריבית, לפי שנפשו של אדם חומדת ומתאווה אל הממון, וקרוב יותר שיהא האדם נכשל באיסור ריבית, משאר איסורין שבממון, כי בגזל ובהונאה וכיוצא, הרי בעל הממון משגיח על עצמו שלא יגזול ממנו ושלא יתאנה, וגם הרוצה לגזול או להונות את חבירו, הוא נמנע מחמת הבושה או יראה, מה שאין כן בריבית, שהלווה נותן שעושה לו ברצונו הטוב ושמוח שמצא מי שילווה לו, וגם המלווה חושב בדעתו, שעושה הוא טובה גדולה עם הלווה שיוכל הלה להרויח בממון זה על ידי מסחר כפלי כפליים יותר מן הריבית, ונקל מאוד שהאדם יתפתה באיסור זה, ולכן החמירה תורתנו הקדושה באיסור זה.
- ✓ אף אם הלווה נמצא בצרה ובדוחק לא הותר לו ללוות בריבית, ורק כשיש פיקוח נפש מותר ללוות וההיתר הוא רק ללווה, אבל ברור הדבר שהמלווה עובר ואין לו שום היתר.
- ✓ אסור ללוות בריבית אפילו מבניו ובני ביתו וכן אסור להלוות להם בריבית.
- ✓ אסור ללווה להוסיף למלווה בשעת הפרעון, ואפילו אם לא התנה איתו בשעת ההלוואה ואינו אומר שנתנו לו בשביל ריבית, אלא נותן לו מרצונו הטוב, גם באופן כזה אסור. ואפילו דבר מועט אסור להוסיף. אבל אם המעות באו לידו לא דרך ההלוואה אלא דרך מכר - מותר, כגון שנתן לו מעות כדי לספק לו סחורה, והוסיף לו סחורה יותר ממה שהתנה איתו, כיון שיש לתלות שמוזיל לו את הסחורה, ובלבד שלא יוסיף לו הרבה עד שניכר שנותן בשביל המתנת מעות.
- ✓ אפילו אם הלווה מחל לו על הריבית בשעה שנתנה ואמר שנתנה לו במתנה - אסור למלווה לקבל ממנו, אבל אם לאחר שעבר ולקח ממנו הריבית (שלפי הדין צריך להחזירה) מחל לו הלווה, מועילה מחילתו מלהשיב כמו בגזל. והלווה אינו רשאי לתובעו לאחר שמחל לו.
- ✓ נותן עיניו ללוות מחבירו ושיגר לו דורון כדי שילווהו - הרי זו ריבית מוקדמת ואסור. לווה ממנו והחזיר לו מעותיו, ואחר כך שיגר לו הלווה דורון בשביל שהלווה - הרי זו ריבית מאוחרת ואסורה מדרבנן, אבל לשלוח דבר מועט - מותר, כיון שאינו מפרש ששולח לו עבור שהלווהו, ויש מתירים אפילו בדבר מרובה אם שולח הדורון לאחר שעברו ימים רבים מעת הפרעון, ויש מתירים באופן זה אף על פי שהלווה מתכוין בליבו לשלוח את הדורון עבור ההלוואה, מכל מקום כיון שעברו ימים רבים לאחר הפרעון ואינו מפרש בפיו כלום - מותר.
- ✓ אם הלווה מסופק כמה הוא חייב למלווה - רשאי הוא לתת סכום מסויים למלווה עד שיצא הספק מליבו, אף על פי שיתכן ונותן יותר מסכום ההלוואה, ויתנה שהתוספת שמוסיף יותר מהחוב נותן לו במתנה, ובלבד שאין כוונתו לשם ריבית כלל. וכן אם בשעת הפרעון אין למלווה לתת עודף, רשאי הלווה לומר למלווה שיתן את העודף לצדקה בשביל מצותו של הלווה.
- ✓ שליח ציבור שנושא ונותן בריבית ומלווה בריבית, אף על פי שהוא מוחזק לשליח ציבור שנים רבות, חוב קדוש מוטל על הגבאים להעבירו ממשרתו, וכל המחזיק בידו הרי הוא בכלל מחזיק ידי עוברי עבירה וגדול עונו מנשוא. וכל המתאמץ לסלקו, הרי הוא בכלל מזכה את הרבים וזכות הרבים תלויה בו. והוא הדין בשוחט או במוהל שמלווים בריבית שצריך להעבירם ממשרתם, אלא אם כן חזרו בתשובה שלמה והחזירו את כל הריבית, ויקבלו על עצמם שלא ישוּבו לכסלה, שאז אפשר להחזירם על כנם.
- ✓ מי שהלווה לחבירו בריבית בלי היתר עיסקא, וטרם שגבה את הקרן עם הרווחים, נודע לו חומר איסור ריבית, יש לו אפשרות לגבות את הרווחים בדרך היתר, על ידי שיפרע הלווה את חובו בלי שום ריבית, והמלווה יפטרנו בעדים מכל טענה שהיא, ואחר כך ילווהו שוב בעסק חדש עם היתר עיסקא, ויכפול הריח בכל חודש כמו שירצה, וכיון שהוא עסק חדש אין בזה שום חשש.

(הבית היהודי)

זכות העלון לעילוי נשמת אסתר בת לבנה ת.נ.צ.ב.ה.

לכל פניה, מערכת העלון ישא ברכה: ת.ד. 5190 חולון, 03-5591756 (שלוחה 5 נא להשאיר הודעה בתא קולי) פקס: 03-5584485